

DECIZIA nr.594 din 2 noiembrie 2023

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.150/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății și a Legii nr.151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul sănătății

Publicată în Monitorul Oficial nr.128 din 15.02.2024

Marian Enache	- președinte
Mihaela Ciochină	- judecător
Cristian Deliorga	- judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Simina Popescu-Marin	- magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.150/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății și a Legii nr.151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul sănătății, obiecție formulată de 53 de deputați, aparținând Grupului parlamentar al Uniunii Salvați România și deputați neafiliați.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.4539 din 28 iunie 2023 și constituie obiectul Dosarului nr.1702A/2023.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, autorii acesteia susțin, în esență, că legea criticată a fost adoptată cu încălcarea principiului fundamental al bicameralismului.

4. Cu titlu introductiv, este invocată expunerea de motive, potrivit căreia prin actul normativ suspus controlului de constituționalitate se creează cadrul legal pentru asigurarea accesului nediscriminatoriu la serviciile conexe actului medical pentru toate persoanele diagnosticate în spectrul autist, cu sau fără tulburări psihice, precum și pentru stabilirea mecanismului de decontare a acestor servicii și stabilirea răspunderii de malpraxis pentru psihologii care vor acorda aceste servicii conexe. De asemenea, este extinsă perioada pentru care studenții beneficiază de calitatea de asigurat în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate.

5. În acest context, autorii obiecției susțin că există diferențe majore de conținut juridic între forma legii adoptată de Senat, ca primă Cameră sesizată, și cea adoptată de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, în sensul că forma finală a legii, în redactarea adoptată de Camera decizională, se îndepărtează în mod substanțial de forma adoptată de Camera de reflecție, ceea ce echivalează practic cu excluderea acesteia din urmă din procesul de legiferare. Raportat la prezenta cauză, fără a nega dreptul Camerei decizionale de a adopta proiecte de lege în forme ușor diferite de cele adoptate sau respinse în Camera de reflecție, compararea celor două versiuni relevă nu doar faptul că, la Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, au fost adoptate amendamente care nu au fost puse și în discuția Senatului și care au condus la o configurație diferită semnificativ între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului, ci chiar că au fost discutate două proiecte de lege total diferite din perspectiva conținutului. Astfel, în timp ce la Senat se discuta cadrul legal pentru asigurarea accesului nediscriminatoriu la serviciile conexe actului medical pentru toate persoanele diagnosticate în spectrul autist, la Camera Deputaților au fost aduse amendamente care schimbă însăși esența actului normativ, iar discuția s-a axat pe ocuparea funcțiilor de conducere în unitățile sanitare, eliminându-se Senatul din procesul legislativ. În acest sens, sunt invocate dispozițiile cuprinse în articolul unic pct.1, 2, 3 și 16 din legea criticată și se arată că textele citate au fost analizate, dezbătute și votate exclusiv de Camera Deputaților, nu și de Senat, și nu au nicio legătură cu obiectul Ordonanței

de urgență a Guvernului nr.150/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății și a Legii nr.151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul sănătății, supusă aprobării prin lege. Astfel, completările făcute în Camera Deputaților nu au nicio legătură nici cu forma adoptată de Senat și nici cu obiectul de reglementare al proiectului de lege, așa cum a fost acesta asumat prin expunerea de motive.

6. În susținerea criticilor de neconstituționalitate extrinsecă sunt invocate considerente din jurisprudența Curții Constituționale privind principiul bicameralismului, reținute, spre exemplu, în Decizia nr.1029 din 8 octombrie 2008, Decizia nr.710 din 6 mai 2009, Decizia nr.1 din 11 ianuarie 2012, Decizia nr.62 din 7 februarie 2017, Decizia nr.407 din 21 septembrie 2022, Decizia nr.408 din 21 septembrie 2022.

7. De asemenea, autorii obiecției de neconstituționalitate susțin că este încălcat art.1 alin.(5) din Constituție, sens în care arată că legea criticată este nejustificată și nefundamentată, iar documentul de fundamentare (expunerea de motive) este, atât formal, cât și substanțial, neconform din perspectiva normelor de tehnică legislativă, prevăzute în Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative. Expunerea de motive nu cuprinde nicio justificare/fundamentare din perspectiva necesității introducerii amendamentelor referitoare la ocuparea funcțiilor de conducere în unitățile sanitare. Astfel, nu sunt clar prezentate cerințele care reclamă intervenția normativă și nici principiile de bază care stau la baza introducerii amendamentelor votate la Camera Deputaților. În susținerea acestor critici de neconstituționalitate este invocată jurisprudența Curții Constituționale, spre exemplu, Decizia nr.710 din 6 mai 2009, Decizia nr.682 din 27 iunie 2012 sau Decizia nr.139 din 13 martie 2019.

8. Totodată, autorii obiecției susțin că, prin dispozițiile articolului unic pct.1 și 2 din legea criticată – referitoare la art.118 alin.(3³) și la art.185 alin.(14) din Legea nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, care instituie condiții pentru ocuparea funcțiilor de conducere la nivelul serviciilor publice de ambulanță și în unitățile sanitare publice –, este încălcat art.1 alin.(3) și (5) din Constituție, deoarece, contrar principiului previzibilității și clarității normelor, creează un paralelism legislativ. Aceste completări sunt de natură să genereze o lipsă de claritate care va conduce la litigii. Atât autoritățile implicate – ministru, consiliu de administrație, manager –, cât și justițiabilii și instanțele de judecată vor avea reale dificultăți în a aprecia care dintre norme este cea aplicabilă.

9. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

10. **Președintele Camerei Deputaților** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este nefundamentată. Prezintă aspecte din jurisprudența Curții Constituționale referitoare la principiul bicameralismului și arată că din analiza comparativă a documentelor privind inițierea și derularea procedurii legislative, a formei legii adoptate de Senat, ca primă Cameră sesizată, și a celei adoptate de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, rezultă că exigențele acestui principiu au fost respectate. Astfel, prin raportare la forma adoptată de Senat, legea dedusă controlului de constituționalitate conține un număr similar de dispoziții de modificare prin care se aprobă Ordonanța de urgență a Guvernului nr.150/2022, foarte bine argumentată în expunerea de motive, iar intervențiile legislative realizate sub forma amendamentelor admise la Camera decizională nu reprezintă soluții normative care, sub aspectul fondului reglementării, se îndepărtează considerabil de conceptele asupra cărora Senatul s-a pronunțat, ci, din contră, reprezintă o adaptare la realitățile sociale existente la momentul adoptării legii privind aprobarea ordonanței de urgență, cadru social inexistent la momentul publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr.150/2022 în Monitorul Oficial al României, Partea I, sau la derularea procedurii legislative a legii criticate la Senat, în calitate de primă Cameră sesizată.

11. Președintele Camerei Deputaților consideră că forma adoptată de Camera decizională nu afectează scopul urmărit de Guvern, ci aceste prevederi sunt necesare pentru asigurarea continuității și pentru valorificarea la maximum a experienței dobândite în cursul vieții profesionale, cu atât mai mult cu cât există un deficit de cadre medicale, precum și pentru eliminarea inechităților salariale și a discriminărilor existente între aceleași categorii de personal medical. În vederea accesului adecvat la asistența medicală a persoanelor vizate de legea supusă controlului de constituționalitate se impun o repartiție judicioasă a resurselor umane și materiale, precum și un management complex care necesită o abordare multidisciplinară, ce utilizează structurile și personalul existente în cadrul sistemului sanitar, personal care este deja deficitar și afectat de discriminări salariale și inechități care trebuie îndreptate tocmai pentru realizarea obiectului legii supuse controlului de constituționalitate. Astfel, admiterea argumentației autorilor sesizării ar putea avea ca principală consecință eliminarea rolului de Cameră de reflecție al Senatului, în sensul că acesta ar stabili definitiv conținutul normativ al proiectului de lege, cu

rezultatul că cea de-a doua Cameră, Camera Deputaților, în calitatea sa de Cameră decizională în materie, nu ar putea avea posibilitatea să modifice sau să completeze aceste norme juridice, ci doar să le aprobe sau să le respingă. Or, în aplicarea prevederilor art.61 din Constituție, Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a țării, atribut suveran de reprezentare a voinței cetățenilor, având astfel competența constituțională de a transpune în lege cerințele societății.

12. În ceea ce privește pretinsa încălcare a dispozițiilor art.1 alin.(3) și (5) din Constituție, președintele Camerei Deputaților arată că legea supusă controlului de constituționalitate respectă condițiile statuate de Curtea Constituțională privind criteriile de claritate, precizie, previzibilitate și predictibilitate pe care trebuie să le îndeplinească un act normativ, iar argumentele prezentate de autorii obiecției adaugă ipoteze circumstanțiale din perspectivă interpretativă care excedează atât intenției avute în vedere de Parlament prin legea adoptată, cât și jurisprudenței instanței de contencios constituțional, iar, în consecință, nu pot fi reținute ca fiind relevante în speță.

13. **Guvernul** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Reținând aspecte din jurisprudența Curții Constituționale privind principiul bicameralismului, Guvernul arată că, din analiza intervențiilor legislative adoptate în Camera decizională cu privire la legea supusă controlului de constituționalitate, rezultă o serie de modificări și completări ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr.150/2022, care nu relevă o diferență de conținut vizibilă, flagrantă și de substanță între forma adoptată de Senat și forma adoptată de Camera Deputaților. Prin urmare, critica cu privire la pretinsa încălcare a principiului bicameralismului este neîntemeiată.

14. De asemenea, critica referitoare la încălcarea principiului legalității este, în opinia Guvernului, neîntemeiată, deoarece aceasta nu vizează aspecte intrinseci, proprii normei juridice, ci se referă la aspecte exterioare acesteia, cum ar fi conținutul instrumentului de prezentare și motivare, „aspecte care nu pot avea, în sine, o reală substanță constituțională, deoarece nu pot afecta, direct sau indirect, vreun drept, libertate sau principiu fundamental”, așa cum este reflectată valoarea constituțională a principiului legalității în considerentele de principiu din jurisprudența Curții Constituționale. Susținerea autorilor obiecției privind crearea unui paralelism legislativ între articolul unic pct.1 din legea criticată, referitor la art.118 alin.(3³) din Legea nr.95/2006 și articolul unic pct.2 din legea criticată, referitor la art.185 alin.(14) din Legea nr.95/2006 nu poate fi considerată ca fiind întemeiată, deoarece dispozițiile criticate cuprinse în art.118 alin.(3³) fac referire la situații juridice distincte față de cadrul normativ reglementat de art.185 alin.(14).

15. **Președintele Senatului** nu a comunicat punctul său de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților și al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

16. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.150/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății și a Legii nr.151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul sănătății. Prevederile legale punctual vizate prin criticile de neconstituționalitate au următorul cuprins:

„Articol unic. - Se aprobă Ordonanța de urgență a Guvernului nr.150 din 9 noiembrie 2022 pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății și a Legii nr.151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul sănătății, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1084 din 10 noiembrie 2022, cu următoarele modificări și completări:

«1. La articolul 1, după punctul 4 se introduc două noi puncte, pct.4¹ și 4², cu următorul cuprins:

„4¹. La articolul 118, după alineatul (3²) se introduce un nou alineat, alin.(3³), cu următorul cuprins:

«(3³) În serviciile publice de ambulanță, profesorii universitari, medicii membri titulari și membri corespondenți ai Academiei de Științe Medicale și ai Academiei Române, medicii primari doctori în științe medicale, pot ocupa funcții de conducere în comitetul director, cu aprobarea ministrului sănătății, până la împlinirea vârstei de 70 ani.»

4². La articolul 165, alineatele (1¹) și (1⁴) se modifică și vor avea următorul cuprins:

«(1¹) Personalul didactic medico-farmaceutic din universități care au în structură facultăți de medicină, medicină dentară și farmacie acreditate beneficiază de integrare clinică în unitățile și instituțiile

din subordinea, coordonarea sau sub autoritatea Ministerului Sănătății, în unitățile medicale din subordinea ministerelor și instituțiilor cu rețea sanitară proprie, în Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă, în unitățile și instituțiile medicale din subordinea autorităților administrației publice locale, precum și în spitale și cabinete private. De aceleași prevederi beneficiază și medicii specialiști/primari care au calitatea de asistenți universitari pe perioadă determinată, pe perioada cât au această calitate. Ministerul Sănătății va aduce în concordanță structurile aferente în vederea asigurării normelor de integrare clinică.

.....
(14) Indemnizația prevăzută la alin.(12), pentru personalul încadrat în unități sanitare publice care nu se află în relație contractuală cu casele de asigurări de sănătate, se asigură de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Sănătății, respectiv din bugetul ordonatorului principal de credite pentru instituțiile subordonate și nu se ia în calcul la determinarea limitei prevăzute la art.25 din Legea-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.»

2. La articolul 1, după punctul 5 se introduc două noi puncte, pct.5¹ și 5², cu următorul cuprins:

«5¹. La articolul 185, după alineatul (7²) se introduc trei noi alineate, alin.(7³)-(7⁵), cu următorul cuprins:

„(7³) Șefii structurilor medicale și membrii Comitetului director din spitalele aparținând rețelei sanitare a Ministerului Apărării Naționale, pe perioada cât exercită funcții de comandă/conducere pentru care se încheie contract de management/administrare își mențin funcțiile din care provin, prin rezervare.

(7⁴) Prin excepție de la prevederile alin.(7³), în situația în care personalul militar este numit într-o altă unitate militară, funcțiile nu se rezervă.

(7⁵) În situația în care, în cadrul unității medicale, nu sunt identificate funcții vacante corespunzătoare gradului și pregătirii profesionale deținute, acestea vor fi înființate de la data încetării contractului de management/administrare, iar personalul militar va fi încadrat în aceste funcții fără susținerea unui concurs/examen.”

5². La articolul 185, alineatul (14) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(14) În unitățile sanitare publice, profesorii universitari, medicii membri titulari și membri corespondenți ai Academiei de Științe Medicale și ai Academiei Române, medicii primari doctori în științe medicale pot ocupa funcții de conducere care fac parte din comitetul director al spitalului public sau funcții de șef de secție până la vârsta de 70 de ani, cu avizul consiliului de administrație al spitalului și cu aprobarea managerului, după caz.”

3. La articolul 1, după punctul 9 se introduce un nou punct, pct.9¹, cu următorul cuprins:

«9¹. După articolul 387⁶ se introduce un nou articol, art.387⁷, cu următorul cuprins:

„Art.387⁷. - (1) În raport cu nevoile de personal medical specializat ale instituțiilor militare cu rețea sanitară proprie, medicii și farmaciștii rezidenți aflați în pregătire în unități sanitare din subordinea Ministerului Sănătății pot fi încadrați, pe funcții similare, prin chemare în activitate, în unități medico-militare.

(2) Cadrul procedural privind chemarea în activitate, potrivit alin.(1), în corpul ofițerilor, a medicilor și farmaciștilor rezidenți, se stabilește prin ordin al ministrului apărării naționale, cu avizul Ministerului Sănătății.”

[...]

16. La articolul 933, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin.(4), cu următorul cuprins:

„(4) Utilizatorii trebuie să se conformeze prevederilor art.933 alin.(1) lit.k) în termen de maximum un an de la data intrării în vigoare a prevederilor Ordonanței Guvernului nr.37/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății și a Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal, precum și stabilirea unor alte măsuri în domeniul sănătății, aprobată cu modificări prin Legea nr.328/2022.”

17. Autorii obiecției de neconstituționalitate susțin că legea supusă controlului încalcă dispozițiile din Constituție cuprinse în art.1 alin.(3) și (5) privind trăsăturile statului și principiul legalității, art.61 privind rolul și structura Parlamentului și art.75 privind sesizarea Camerelor.

18. În vederea soluționării prezentei obiecții de neconstituționalitate, Curtea va proceda la verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a acesteia, prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și de art.15 din Legea nr.47/1992, sub aspectul titularului dreptului de sesizare, al termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și al obiectului controlului de constituționalitate.

19. Curtea reține că proiectul de lege a fost inițiat de Guvern, are caracter organic și a fost adoptat în procedură de urgență, mai întâi de Senat, în calitate de Cameră de reflecție, la data de 7

decembrie 2022, și apoi de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, la data de 28 iunie 2023. La data de 28 iunie 2023, un număr de 40 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Uniunii Salvați România și 13 deputați neafiliați au depus la secretariatul general al Camerei Deputaților prezenta sesizare, aceasta fiind trimisă și înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.4539 din 28 iunie 2023, formându-se astfel Dosarul nr.1702A/2023. La data de 30 iunie 2023, legea a fost trimisă Președintelui României spre promulgare.

20. Așadar, din perspectiva condițiilor prealabile de admisibilitate a sesizării, Curtea reține că acestea sunt îndeplinite, întrucât obiecția de neconstituționalitate a fost formulată de unul dintre titularii dreptului de sesizare a Curții Constituționale prevăzuți expres de art.146 lit.a) din Constituție, respectiv de cel puțin 50 de deputați, a fost formulată în termenul de 2 zile prevăzut de art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992 pentru exercitarea dreptului de sesizare privind neconstituționalitatea unei legi adoptate în procedură de urgență, iar obiectul controlului de neconstituționalitate vizează o lege adoptată de Parlament și încă nepromulgată.

21. În consecință, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, 10, 15 și 18 din Legea nr.47/1992, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

22. Din analiza criticilor de neconstituționalitate formulate în raport cu art.61 și 75 din Constituție, Curtea reține că acestea vizează, în esență, neconstituționalitatea extrinsecă a legii, care, în opinia autorilor obiecției, încalcă principiul bicameralismului, deoarece legea adoptată de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, are un conținut complet diferit față de cea care a fost adoptată de Senat, ca primă Cameră sesizată, îndepărtându-se, totodată, de la scopul avut în vedere de inițiatori, constând în principal în asigurarea accesului imediat și nediscriminatoriu la servicii conexe actului medical al pacienților cu tulburări din spectrul autist.

23. Examinând derularea procedurii legislative vizând legea supusă controlului de constituționalitate, Curtea observă că în Camera decizională, după parcurgerea procedurii de avizare, prin intermediul unor amendamente, propuse prin raportul comun întocmit de Comisia pentru muncă și protecție socială și Comisia pentru sănătate și familie, însoțite de plenul Camerei Deputaților cu ocazia dezbaterii și votului asupra proiectului de lege, au fost introduse dispoziții noi privind modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.652 din 28 august 2015, cu modificările și completările ulterioare.

24. În jurisprudența sa, cu privire la principiul bicameralismului, Curtea a dezvoltat o veritabilă „doctrină” a bicameralismului și a modului în care acest principiu este reflectat în procedura de legiferare, statuând, în esență, că autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr.472 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.336 din 30 aprilie 2008, Decizia nr.624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.937 din 22 noiembrie 2016, paragraful 31, Decizia nr.62 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.161 din 3 martie 2017, paragrafele 28 și 32, Decizia nr.718 din 8 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.998 din 15 decembrie 2017, paragraful 48, Decizia nr.76 din 30 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.217 din 20 martie 2019, paragrafele 30 și 35, Decizia nr.404 din 6 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.580 din 16 iulie 2019, paragrafele 76 și 79, Decizia nr.154 din 6 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.398 din 15 mai 2020, Decizia nr.849 din 25 noiembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.51 din 18 ianuarie 2021, paragraful 28, Decizia nr.492 din 2 noiembrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.106 din 7 februarie 2023, paragraful 85).

25. Curtea a reținut că, potrivit art.61 din Constituție, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar structura sa este bicamerală, fiind alcătuit din Camera Deputaților și Senat. Principiul bicameralismului, astfel consacrat, se reflectă însă nu numai în dualismul instituțional în cadrul Parlamentului, ci și în cel funcțional, deoarece art.75 din Legea fundamentală stabilește competențe de legiferare potrivit cărora fiecare dintre cele două Camere are, în cazurile expres definite, fie calitatea de primă Cameră sesizată, fie de Cameră decizională. Totodată, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră. Art.75 din Legea fundamentală a introdus, după revizuirea și republicarea acesteia în octombrie 2003, soluția obligativității sesizării, în anumite materii, ca primă Cameră, de reflecție, a Senatului sau, după caz, a Camerei Deputaților și, pe cale de consecință, reglementarea rolului de Cameră decizională, pentru anumite materii, a Senatului și, pentru alte materii, a Camerei Deputaților, tocmai pentru a nu exclude o Cameră sau alta din mecanismul legiferării (a se vedea Decizia nr.710 din 6 mai 2009, publicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 28 mai 2009).

26. De asemenea, Curtea a reținut că dezbaterile parlamentare a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acestuia/acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului. Așa fiind, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra proiectului de lege sau propunerii legislative adoptat/adoptate de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementat/reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze în mod exclusiv, ceea ce contravine principiului bicameralismului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.472 din 22 aprilie 2008, precitată). Stabilind limitele principiului bicameralismului, prin Decizia nr.1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.53 din 23 ianuarie 2012, Curtea a observat că aplicarea acestui principiu nu poate avea ca efect deturnarea rolului de Cameră de reflecție a primei Camere sesizate, în sensul că aceasta ar fi Camera care ar fixa în mod definitiv conținutul proiectului sau propunerii legislative (și, practic, conținutul normativ al viitoarei legi), ceea ce are drept consecință faptul că cea de-a doua Cameră, Camera decizională, nu va avea posibilitatea să modifice ori să completeze legea adoptată de Camera de reflecție, ci doar posibilitatea de a o aproba sau de a o respinge. Sub aceste aspecte, este de netăgăduit că principiul bicameralismului presupune atât conlucrarea celor două Camere în procesul de elaborare a legilor, cât și obligația acestora de a-și exprima prin vot poziția cu privire la adoptarea legilor; prin urmare, lipsirea Camerei decizionale de competența sa de a modifica sau completa legea astfel cum a fost adoptată de Camera de reflecție, deci de a contribui la procesul de elaborare a legilor, ar echivala cu limitarea rolului său constituțional și cu acordarea unui rol preponderent Camerei de reflecție în raport cu cea decizională în procesul de elaborare a legilor. Într-o atare situație, Camera de reflecție ar elimina posibilitatea Camerei decizionale de a conlucra la elaborarea actelor normative, aceasta din urmă putându-și doar exprima prin vot poziția cu privire la propunerea sau proiectul de lege deja adoptat de Camera de reflecție, ceea ce este de neconceput.

27. În consecință, Curtea a statuat că art.75 alin.(3) din Constituție, atunci când folosește sintagma „*decide definitiv*” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca propunerea legislativă adoptată sau respinsă de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Însă, în acest caz, Camera decizională nu poate modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr.624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.937 din 22 noiembrie 2016, paragraful 34).

28. Pe cale jurisprudențială, Curtea a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care prin procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificative diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Întrunirea celor două criterii este de natură să afecteze principiul constituțional care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ (Decizia nr.710 din 6 mai 2009, precitată, Decizia nr.413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.291 din 4 mai 2010, sau Decizia nr.1533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.905 din 20 decembrie 2011).

29. Aplicând aceste considerente de principiu în prezenta cauză, din analiza comparativă a conținutului normativ al actelor adoptate în prima Cameră sesizată (Senatul), respectiv în Camera decizională (Camera Deputaților), Curtea observă că prima Cameră sesizată a adoptat proiectul de lege, care conține un articol unic, cu două puncte, prin care se modifică dispozițiile art.703 alin.(2¹), ale art.875 alin.(1) lit.z) și ac), ale art.897, ale art.931 alin.(1) și ale art.935 alin.(1) lit.h) din Legea nr.95/2006. Aceste modificări vizează, în esență: posibilitatea Agenției Naționale a Medicamentului și Dispozitivelor Medicale din România de a autoriza temporar distribuția unui medicament neautorizat, stabilind condiții în acest sens; fapte care constituie contravenții la Legea nr.95/2006 și sancțiunile aplicabile; reguli privind sursa de finanțare a cheltuielilor necesare pentru efectuarea inspecțiilor, în vederea acordării autorizațiilor de distribuție și a altor tipuri de inspecție în domeniul medicamentului de uz uman; reguli privind punerea în funcțiune și utilizarea dispozitivelor medicale second-hand, furnizate gratuit sau contra cost. De asemenea, se introduce alin.(6) la art.775 din Legea nr.95/2006, prin care se reglementează obligația deținătorilor de autorizații de punere pe piață din România, a deținătorilor de autorizații de import paralel și a titularilor de autorizații privind furnizarea de medicamente pentru nevoi speciale de a se conecta la Sistemul național de verificare a medicamentelor, și alin.(4) la art.933 din aceeași lege, prin care reglementează obligația utilizatorilor de a se conforma prevederilor art.933 alin.(1) lit.k) din lege în termen de un an de la intrarea în vigoare a Ordonanței Guvernului nr.37/2022,

aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.328/2022.

30. Din analiza expunerii de motive, Curtea reține că intervenția legiuitorului este determinată în principal de „necesitatea punerii în concordanță a dispozițiilor Legii nr.95/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu dispozițiile Legii nr.151/2010, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la serviciile conexe actului medical pentru persoanele cu tulburări din spectrul autist acordate în cadrul programelor naționale de sănătate curative”.

31. De asemenea, Curtea observă că în Camera decizională au fost sunt aduse modificări și completări actului normativ, astfel încât, sub aspectul formei, legea adoptată este structurată într-un articol unic care cuprinde 6 puncte.

32. Sub aspectul conținutului normativ, Curtea reține, în esență, că, distinct față de forma inițială, articolul unic pct.1 din legea supusă controlului, criticat punctual în prezenta cauză, cuprinde soluția legislativă de natură substanțială care completează art.118 din Legea nr.95/2006 cu alin.(3³), reglementând posibilitatea ca, în serviciile publice de ambulanță, profesorii universitari, medicii membri titulari și membri corepondenți ai Acedemiei de Științe Medicale și ai Academiei Române, medicii primari doctori în științe medicale să ocupe funcții de conducere în comitetul director, cu aprobarea ministrului sănătății, până la împlinirea vârstei de 70 de ani. Similar, prin articolul unic pct.2, este modificat art.185 alin.(14) din Legea nr.95/2006, în sensul că, în unitățile sanitare publice, profesorii universitari, medicii membri titulari și membri corespondenți ai Academiei de Științe Medicale și ai Academiei Române, medicii primari doctori în științe medicale „*pot ocupa funcții de conducere care fac parte din comitetul director al spitalului public sau funcții de șef de secție până la vârsta de 70 de ani, cu avizul consiliului de administrație și cu aprobarea managerului, după caz*”.

33. De asemenea, sub aspectul conținutului normativ, substanțială este și completarea legii cu soluțiile legislative cuprinse în articolul unic pct.1, referitor la art.165 alin.(1¹) și (1⁴) din Legea nr.95/2006, prin care se reglementează, în esență, dreptul personalului didactic medico-farmaceutic la integrare clinică inclusiv în cadrul Institutului Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă, simultan cu stabilirea regulii de ordin financiar privind asigurarea indemnizației prevăzute de lege pentru personalul încadrat în unități sanitare publice care nu se află în relație contractuală cu casele de asigurări de sănătate din bugetul de ordonatorului principal de credite pentru instituțiile subordonate.

34. În același timp, prin articolul unic pct.2, referitor la art.185 alin.(7³)-(7⁵) din Legea nr.95/2006, se introduc soluții legislative de noutate cu privire la regimul juridic aplicabil funcțiilor de comandă/conducere exercitate de șefii structurilor medicale și membrii Comitetului director din spitalele aparținând Ministerului Apărării Naționale. Concomitent, prin articolul unic pct.3 din legea criticată, referitor la art.387⁷ din Legea nr.95/2006, se reglementează posibilitatea încadrării, prin chemarea în activitate, în unități medico-militare, a medicilor și farmaciștilor rezidenți aflați în pregătire în unități sanitare din subordinea Ministerului Sănătății.

35. Curtea reține că aceste soluții normative referitoare la completarea Legii nr.95/2006 nu au fost avute de prima Cameră sesizată atunci când dezbătut proiectul de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.150/2022.

36. În aceste condiții, Curtea constată astfel că legea supusă controlului de constituționalitate, în redactarea pe care a adoptat-o Camera Deputaților, vizează aspecte total diferite față de dispozițiile legale dezbătute și adoptate de Senat și relevă o viziune legislativă esențial diferită. Prin completările aduse, Camera Deputaților reglementează cu privire la dispoziții care nu au fost niciodată și în nicio formă puse în dezbaterile Senatului, ca primă Cameră sesizată. Pornind de la premisa că legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, rezultă că autoritatea legiuitoare trebuie să respecte dispozițiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de o singură Cameră. Or, adoptând legea în forma supusă controlului, Camera Deputaților a sustras dezbaterii primei Camere sesizate soluții legislative care țin de substanța și filozofia reglementării, în sensul jurisprudenței citate a Curții Constituționale.

37. Pentru toate aceste argumente, Curtea constată că legea a fost adoptată cu încălcarea principiului bicameralismului, consacrat de art.61 alin.(2) și de art.75 din Constituție, întrucât, pe de o parte, există deosebiri majore de conținut juridic între formele supuse dezbaterii celor două Camere ale Parlamentului și, implicit, o configurație semnificativ diferită a legii față de forma avută în vedere de Camera de reflecție.

38. Față de temeinicia motivelor de neconstituționalitate extrinsecă, reținută prin raportare la dispozițiile art.61 alin.(2) și ale art.75 din Constituție, care afectează legea, în ansamblul său, Curtea constată că nu mai este cazul să fie examinate celelalte critici de neconstituționalitate intrinsecă formulate de autorii obiecției de neconstituționalitate (a se vedea, în același sens, Decizia nr.155 din 6 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.473 din 4 iunie 2020, paragraful 78, sau Decizia nr.492 din 2 noiembrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.106 din 7 februarie 2023, paragraful 99).

39. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de 53 de deputați, aparținând Grupului parlamentar al Uniunii Salvați România și deputați neafiliați și constată că Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.150/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății și a Legii nr.151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul sănătății este neconstituțională, în ansamblul său.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 2 noiembrie 2023.